

por red. zespołu edukacji kulturalnej Ceo

Ocena ucznia

Pracując metodą projektu dobrze jest korzystać z zasad oceniania kształtującego. Ocenianie kształtujące zakłada odejście od porównywania uczniów, pomaga im indywidualnie ocenić, co już wiedzą, a czego powinni się jeszcze nauczyć. Tak samo jak metoda projektu odgrywa ono ogromną rolę w procesie wychowania. Pracując nad projektem młodzi uczą się odpowiedzialności za własną naukę, jednocześnie będąc włączonym w system oceniania kształtującego mają szansę bardziej świadomie obserwować i planować przebieg tego procesu. Oceniając uczniów zwróć więc szczególną uwagę na ustalenie celów i kryteriów oceny, nie zapomnij o udzielaniu informacji zwrotnej, zachęć do samooceny i oceny koleżeńskiej.

Sposób oceniania uczniów w projekcie *zależy* od samego nauczyciela oraz specyfiki prowadzonych przez niego zajęć. Możliwe są różne warianty:

I. Uczniowie nie są w ogóle oceniani

W ten sposób postępuje wielu nauczycieli, którzy uważają, że udział w projektach filmowych jest dobrowolny i nie należy oceniać go za pomocą stopni, aby nie psuć pozytywnej, wewnętrznej motywacji uczniów. Jeżeli nie oceniasz uczniów, nie zapomnij jednak podsumować efektów pracy nad projektem oraz udzielić poszczególnym uczniom informacji zwrotnej.

- **Informacja zwrotna** to jest komentarz oceniający efekty pracy ucznia. Dobra informacja zwrotna powinna: wymieniać i doceniać dobre elementy pracy ucznia; zwracać uwagę na to, co wymaga poprawy lub dodatkowej pracy; udzielać wskazówek, w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę; udzielać wskazówek, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.
- **Uczniowie są oceniani w sposób miękki**
Nauczyciel formułuje ocenę opisową, która może zostać uzupełniona samooceną i wzajemną oceną uczniów według wcześniej ustalonych kryteriów (np. współpraca z kolegami, zbieranie materiałów źródłowych, przygotowanie prezentacji), przy czym udział w projekcie może zwykle tylko podnieść ocenę z przedmiotu, ale raczej nie powinien jej obniżyć.
- **Samoocena** jest informacją zwrotną skierowaną do samego siebie. Jak każda informacja zwrotna powinna zawierać cztery wymienione wcześniej elementy. Samoocena pozwala uczniom odnaleźć faktyczne przyczyny swoich sukcesów i porażek a znając rzeczywiste powody mogą lepiej planować swoją pracę.

- **Ocena koleżeńska** polega na tym, że uczniowie na podstawie wcześniej ustalonych kryteriów oceniają pracę kolegi czy koleżanki. Uczeń recenzuje pracę innego ucznia i daje mu wskazówki. Warto na samym początku skupić się na tym, co kolega lub koleżanka zrobili dobrze, a co powinni zrobić inaczej. Bardziej doświadczeni uczniowie mogą próbować formułować uwagi – wskazówki, w jaki sposób można poprawić pracę.

III. Uczniowie są oceniani na zasadach przyjętych dla przedmiotu, na którym projekt jest realizowany

Praca nad projektem może być oceniona jako jedno z zadań realizowanych przez uczniów, przy czym nauczyciel może – ze względu na poziom zaangażowania uczniów oraz rozmiar projektu – zwiększyć wpływ z oceny projektu na ocenę semestralną lub końcową.

Sam tryb realizacji projektu wyznacza zasady oceniania – jeśli prowadzi się go w ramach konkretnych przedmiotów, oceny będą wynikały z wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Jeśli natomiast projekt edukacji filmowej realizowany jest w ramach ścieżki międzyprzedmiotowej, czy na godzinach wychowawczych, nauczyciele muszą dopiero podjąć decyzję, czy i jak oceniać uczestniczących w projekcie. Jeszcze inaczej wygląda problem, gdy program realizowany jest na zajęciach dodatkowych, na przykład w ramach koła historycznego czy koła filmowego. Nauczyciele mają wtedy całkowitą swobodę w określaniu zasad oceniania, mogą całkowicie zrezygnować z ocen bądź wprowadzić kryteria opracowane dla konkretnego projektu.

Niezależnie od tego, jaki wariant wybierzemy, warto też uwzględnić udział uczniów w projekcie przy wystawianiu ocen z zachowania oraz rozważyć dodatkowe nagrody na koniec roku (np. dyplomy, książki) dla jego najbardziej aktywnych lub wszystkich uczestników.

Poniżej zamieszczamy przykład tabeli kryteriów, które możesz zastosować, jeśli zdecydujesz się na ocenianie uczniów. Została ona przedstawiona w formie karty oceny ucznia, do której wpisać można zarówno ocenę przez siebie wystawioną, jak i tę przyznaną przez kolegów oraz samoocenę. Jeśli chcesz na tej podstawie wystawić uczniowi ocenę w skali sześciorzecznej, powinien wcześniej określić, jaka ilość punktów odpowiada poszczególnym ocenom, a także zdecydować, jaka wartość zostanie przypisana ocenie nauczycielskiej, koleżeńskiej oraz samoocenie. Można na przykład przyjąć, że punkty przyznane przez siebie stanowią 50% oceny, a pozostałe dwie łącznie – resztę.

Filmoteka Szkolna

Karta oceny udziału ucznia przygotowującego projekt Ślady przeszłości

Imię i nazwisko ucznia.....

	Ile punktów można uzyskać za realizację tego punktu	Ile punktów przyznaje mi nauczyciel?	Ile punktów przyznaję sobie sam?	Ile punktów przyznają mi koledzy?
Jak uczestniczyłem i przygotowywałem się do zajęć filmowych?	10 pkt.			
Jak uczestniczyłem w wyborze tematu projektu?	10 pkt.			
Jak współpracowałem z innymi?	10 pkt.			
Na ile byłem aktywny w działaniach zaplanowanych w projekcie?	10 pkt.			
Czy pracowałem systematycznie i czy terminowo wywiązywałem się z zadań?	10 pkt.			
Czy wykorzystałem w pełni swoje możliwości i umiejętności w projekcie?	10 pkt.			

Wypełnienie takiej karty oceny może być dla ucznia ważniejsze niż ostateczna ocena, jaką uzyska. Należy to potraktować jako okazję do podsumowania przebiegu wspólnej pracy i jej końcowych efektów. Uczniowie powinni znać kryteria oceny, zanim jeszcze przystąpią do realizacji projektu – cel do którego dążymy staję się wspólny a odpowiedzialność za proces uczenia się staję się nie tylko sprawą nauczyciela, ale i ucznia.

Wiele z zadań realizowanych w czasie pracy nad projektem było wykonywanych zespołowo. Dlatego też warto poświęcić trochę czasu na ich omówienie. Nie chodzi tu o wzajemne wypominanie sobie „wpadek” i niedotrzymywanie terminów, ale o to, by uczniowie udzielali sobie konkretnych informacji zwrotnych na temat, tego jak im się ze sobą pracowało. Twoim zadaniem jest zadbać, aby uczniowie nie stracili tego czasu na wzajemne oskarżanie się. Warto przy tej okazji poinstruować uczniów na czym polega udzielanie informacji zwrotnych. Poniższa tabelka to jeden z możliwych zestawów kryteriów, których użyć można do oceny pracy w grupie (ostatnie dwie rubryki wypełniane są na końcu).

Filmoteka Szkolna

Ocena pracy w grupie (przykład jednego z zestawów kryteriów)

Grupa A: członkowie

.....

Kryteria	Ile punktów można za to dostać	Moja ocena	Średnia ocena wszystkich członków zespołu	Ocena nauczyciela
Porozumiewanie się				
Słuchanie innych				
Podejmowanie decyzji				
Rozwiązywanie konfliktów				
Pomaganie innym				
Zachęcanie innych do pracy				
Inne				

Bardzo polecamy wszystkie formy, które ułatwiają – zarówno pojedynczym uczniom, jak i całym zespołom – refleksję nad rezultatami własnej pracy.

Do ewaluacji projektu służyć również może poniższy zestaw pytań – warto zachęcić uczniów do omówienia ich odpowiedzi. Dobrze byłoby, jeśli również ty na sam koniec zaprezentujesz swoją ocenę projektu.

- Czego dowiedziałem się o sztuce filmowej?
- Jakie zadania i rolę brałem na siebie w czasie projektu?
- Jakie cele udało nam się osiągnąć, a jakich nie zrealizowaliśmy?
- Co zrobilibyśmy inaczej, gdybyśmy mieli realizować projekt raz jeszcze?
- Co jeszcze można zrobić w sprawie, którą się zajęliśmy?
- Jak nam się pracowało w zespole?